N. 2. 1840.

NOORD-BRABANDER.

Zaturdag 4 Januarij.

DICERE VERUM QUID VETAT
HORATIUS.

Dit Blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, Donderdags, en Zaturdags. De prijs van hetzelve is *f* 3-00 per drie maanden; *franco* tot aan het naaste Postkantoor *f* 3 50. Advertentien worden, tegen betaling van 15 cents per regel en diegene welke geene 5 regels beloopen, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezeld papier, *franco* te worden ingezonden aan het Bureau van den *Noord-Brabander* te 's Hertogenbosch.

KERKELIJKE STAAT.

ROME.

Dingsdag den 19den . . . . . . Kardinaal Pedicini, rapporteur der zaak, nopens de zaligverklaring van den eerwaarden dienaar Gods, *Joannes Berchmans*, schoolgeleerde der Societeit van Jezus, bij hem de Congregatie der Ritus, waarvan hij prefect is. Voor de eerste reis werd de twijfel behandeld of het bewezen was, dat die eerwaarde in den heldhaftigen graad de godgeleerde, de hoofddeugden en andere beoefend had. De prelaten en Consultors der Congregatie waren aanwezig en bragten hunnen wensch uit. Deze dienaar des Heeren was door de zuiverheid zijner zeden, door zijnen ijver voor de grootste glorie van God en de strikte naleving der regelen en voorschriften van zijn klooster merkwaardig. De eischer der zaak was Pater *Augustinus de la Croix.*

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 31sten December.

OORLOGSVERKLARING VAN RUSLAND AAN DEN KAN VAN CHIVA.

De *Staats-Courant* van Berlijn deelt het volgende mede:

Petersburg den 18 December.

Onze Dagbladen houden bijzonderheden in over de ontworpene militaire expeditie tegen den Kan van Chiva. De Aziatische Provincie van Chiva is bepaald ten Noorden door de Steppen van Kirchis, ten Westen door de Caspische Zee, ten zuiden door Perzie, en ten Oosten door de provincien van Turan, Bochara en Balhk. Deze laatste ligt bij het Afghanistan, waarvan de hoofdplaats, Caboul, door Sir *John. Keane* is ingenomen geworden. Den luitenant generaal *Berowskij*, is het opperbevel dezer expeditie opgedragen, ten doel hebbende om een einde te stellen aan de knevelarijen en afpersingen onzer handelaren door de caravanen. Dezelve moet ook de russische gevangenen, welke de Kan als slaven houdt, verlossen; eindelijk moet zij, waarborgen van dien aard verkrijgen om het leven en de goederen der Russische onderdanen in die omstreken te verzekeren. De Generaal *Berowskij* heeft zich het eerst met zijne troepen, die Oremberg verlaten hebben, op marsch begeven. Vóór zijn vertrek heeft hij de volgende Oorlogsverklaring afgekondigd.

Oorlogsverklaring.

Sedert langen tijd hebben de beleedigingen en tergingen van allerlei aard door de inwoners van Khanat tegen Rusland de aandacht van het Keizerlijk Gouvernement over deze volkplanting tot zich getrokken. Chiva, hetwelk grenst aan de Kirgis-Kaissakes (onderdanen van het Russische Keizerrijk, die de Steppen bewonen), heeft sedert eenen reeks van jaren niet opgehouden door vijandige daden, deszelfs weinige achting voor deze mogendheid aan den dag te leggen, met welke zij, in haar eigen belang, vriendschappelijke betrekkingen had moeten onderhouden. De handel, welke wij met de provincien van het Centraal Azië dreven, was inderdaad eene bron van welvaart voor de bewoners van Chiva. Zij putten daaruit al de hulpmiddelen van hun bestaan en genoten onder ons al de privilegien en regten aan de andere bewoners van Azië toegekend, maar wel verre van die voordeelen op prijs te stellen, die weldaden te erkennen, heeft Chiva dezelve door de verregaandste trouweloosheid en met eene voorbeeldelooze vermetelheid beloond. Het verontrust dagelijks de op onze grenzen gekampeerde nomaden-volksstammen; het breekt de betrekkingen af, welke de andere Staten van Azië met ons onderhouden, houdt de Caravanen, die zich uit Bucharije naar Rusland begeven of daaruit komen op, vordert overdrevene regten en dwingt hen met geweld om deszelfs grondgebied over te trekken, waarop de personen willekeuriglijk van een aanzienlijk gedeelte hunner koopwaren beroofd worden.

De beleedigingen den vreemdelingen, die met Rusland handelsbetrekkingen onderhouden, aangedaan, hebben eene mindere belangrijkheid, dan de aanvallen ... welke de ... Caravanen hebben ondervonden. Geene hunner kunnen thans de Steppen zonder gevaar overtrekken; alzoo werd eene Caravane, die uit Oremburg met koopwaren, aan onze kooplieden toebehoorende vertrok, door gewapende horden van Chiva geplunderd. Geen Russisch koopman kan op het grondgebied van dit Khanat komen, zonder gevaar te loopen van zijn leven te verliezen of gevangen genomen te worden. De inwoners van Chiva doen onnoemelijke strooptogten in het land der Kirgis, verwijderd van onze linien, hetwelk reeds de Souvereiniteit van Rusland onder den Khan *Abdul-Chaïr* had erkend; zij vernielen de kampen, leggen dezelve aanzienlijke schattingen op, zetten die tegen de wettige autoriteiten aan, verleenen den opstandelingen eene verblijfplaats en eindelijk om al die schandelijke handelingen te volmaken, achterhouden zij vele duizende Russische onderdanen, die zij in de ijzers werpen.

Het getal dier ongelukkigen vermeerdert dagelijks, want op aanstoking der bewoners van Chiva worden de rustige visschers op de oevers der Zee aanhoudend aangevallen en met geweld tot aan Chiva medegevoerd, alwaar zij al de ellende der slavernij te verduren hebben.

Het droevige lot van zoo vele slagtoffers moest noodzakelijk al de bezorgdheden van ons gouvernement tot zich trekken, hetwelk met regt als een van deszelfs geheiligste pligten beschouwd den vrede en de rust van al de onderdanen des rijks te beschermen en te verzekeren. Doof voor alle vermaningen, verachten zij zelfs de beweegredenen, die ons tot toegefelijkheid voor de beleedigingen hebben aangezet, daar zij in hunne zwakheid vermeenden op eene eeuwigdurende straffeloosheid van onze zijde te kunnen rekenen.

In dit blind vertrouwen gingen zij zoo ver dat zij twee forten buiten hunne grenzen oprigten en wel op den weg, welke de Caravanen, die zich te Buchara begeven, nemen, ten einde onze kooplieden zonder veel gevaar aan te vallen. Sedert hebben die strooperijen en plunderingen dagelijks toegenomen en geenen teugel tegen hunnen onverzoenelijken haat jegens de Russen gesteld; eindelijk moest men meer gepaste maatregelen nemen om de barbaren tot reden te brengen. Men beproefde een laatste middel. Kooplieden, die in Rusland aankwamen, werden op onze grenzen aangehouden, en voor hunne in vrijheid stelling vorderde men die der Russische gevangenen en het ophouden der vijandelijkheden; doch deze maatregel bleef even eens zonder gevolg.

Na drie jaren gewacht te hebben, zijn te naauwernood honderd personen teruggekomen, terwijl in de afgeloopene lente aan de oevers der Caspische Zee meer dan twee honderd onzer zeevaarders gevangen genomen zijn.

Alzoo zijn al de middelen tot overreding uitgeput; de handhaving der regten van Rusland, de veiligheid van deszelfs handel, de rust der onderdanen, de waardigheid van den Staat, alles vordert gebiedend, een einde hieraan te stellen. Deze beweeggronden hebben den Keizer genoopt een militair detachement naar Chiva te zenden, om een einde aan die strooperijen en afpersingen te stellen, de Russen die zich in de slavernij bevinden, te verlossen, de inwoners van Chiva achting en eerbied voor den russischen naam in te boezemen en eindelijk in dit gedeelte van Azië den wettigen invloed, waarop Rusland in die omstreken regt heeft, te bevestigen en die alleen het behoud van den vrede kan waarborgen. Ziedaar het oogmerk dezer expeditie, zoodra hetzelve zal bereikt en de orde van zaken op hechte grondslagen gevestigd zijn, zullen de troepen, die bevel bekomen hebben, om naar Chiva op te rukken naar de grenzen des Keizerrijks terugkeeren.

— De beroemde Orgel- en Pianomaker, *Aloysius Mooser*, is den 19den December jl. te Frijburg in Zwitserland, in den ouder-

dom van 89 jaren overleden. Zijn kunststuk is dat zoo beroemde Orgel der Kollegiale Kerk van St. Nikolaas te Frijburg, hetwelk uit 64 registers is zamengesteld, verdeeld in vier klavieren met meer dan 7800 pijpen, waaronder eenige van 32 voet lengte.

FRANKRIJK.

PARIJS den 31sten December.

De beroemde bloem- en fruitschilder *van Spaendonck* uit Tilburg is in hoogen ouderdom te Parijs overleden.

— Het Sermoon ten behoeve van het werk van den Heiligen *Vincentius de Paula* door Mgr. den Aartsbisschop voor de Weeskinderen ten gevolge der Cholera gesticht, heeft in de lieve Vrouwe kerk plaats gehad. De Eerw. Heer *Olivier*, Pastoor van St. Rochus Kerk, beklom den kansel en in eene treffende toespraak herrinnerde hij aan het doel der bijeenkomst. Zijn tekst was. *De kinderen hebben brood gevraagd, en hij, die hetzelve zou uitdeelen was niet daar.* (*Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis*), welke tekst Zijn Eerw. tot eene billijke hulde aan den eerbiedwaardigen aartsbisschop aanleiding gaf, die op zijn ziekbed met ongeduld den uitslag dezer geheel liefdadige plegtigheid afwachtte.

De Kollekte heeft 12,450 franken opgebragt.

In de bank tot dit gesticht behoorende merkte men, te midden van het Kapittel op, Mgr. Baron *de Wijckerslooth*, bisschop van Curium *in partibus*, die zich te Parijs bevond.

De fransche Academie heeft in hare zitting van den 26 December en op verzoek van den Heere *Dupin*, de oude, twee harer leden afgevaardigd om naar den gezondsheidstoestand van Mgr. den Aartsbisschop onderzoek te doen; dien ten gevolge hebben de Heeren *Dupatij* en *Cousin* zich naar den doorluchtigen zieke begeven, die op dat oogenblik rustende, hen niet heeft kunnen ontvangen; doch toen hij bij zijn ontwaken zulks vernam, is Mgr. hierover levendig getroffen geweest.

H. H. M. M. de Koning en Koningin hebben nader naar den toestand van Mgr. den Aartsbisschop doen vragen, die volgens het bulletin van heden, zeer bedenkelijk was. Hij behoudt echter zijne tegenwoordigheid van geest, zijn ijver en godsvrucht zijn bewonderenswaardig.

BELGIE.

BRUSSEL den 1sten Januarij

Eergisteren is de senaat zeer onstuimig geweest; de heeren Ministers van oorlog en van openbare werken, die de vorige zittingen niet hadden kunnen bijwonen, uithoofde dezelve in de tweede kamer werden opgehouden, hebben overwinnelijk op de aanvallen tegen het gouvernement geantwoord. De minister van binnenlandsche zaken is insgelijks tegen de oppositie opgekomen.

Thans is het zeker dat, na de gegevene voldoende uitleggingen over alle daadzaken, de volledige wederlegging der grieven, de budgetten bij den senaat de algemeene toestemming zullen erlangen.

— De officiele ontvangst van den Generaal *Fagel* hollandsch Minister, te Parijs, door HH. MM. den Koning en de Koningin, heeft eenen aangenamen indruk op het openbaar opinie gemaakt.

Men koestert ten gevolge van dit verhoor de hoop van eene aanstaande afdoening der geschillen, die de eindelijke uitvoering van het Vredes-traktaat verhinderen. De ontvangst van den heer baron *Fagel* bewijst ten minste de goede overeenstemming, welke in de betrekkingen tusschen de hoven van Brussel en 's Hage bestaat.

Z. M. de Koning en de Koningin der Belgen hebben den heer *Fagel* en den Baron *O'Sullivan de Grass* ontvangen.

— De *Moniteur* maakt de wet der budgetten van de openbare schuld bekend, welke bepaald is op de somme van 26, 704, 417 franken 52 Centimen. Het budget der dotatien op de somme van 3,257, 458 fr. 95 Centimen.

— Men meldt uit Praag van den 24sten December:

De heer *John Cockerill* na zich vele dagen alhier te hebben opgehouden, heeft ons eergisteren verlaten, zich over Krakau en Warschau naar St. Petersburg begevende. In deze laatste plaats zal hij zich uithoofde van vele etablissementen, die met de Werktuigen van Seraing in orde gebragt zijn, vele dagen ophouden.

Wel onderrigte lieden beweren, dat volgens openhartige mededeelingen van den heer *Cockerill*, Seraing zijn eigendom zal blijven, maar dat hij zich hoofdzakelijk zal bezig houden de talrijke machinen voor de ijzeren spoorwegen van Petersburg naar Moskou en Polen naar de grenzen van Oostenrijk tegen de aanzienlijke voorscholten, welke het Russisch Gouvernement hem op voordeelige voorwaarden doet, te leveren.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, den 3 Januarij.

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, Gezien de missiven van de Heeren Staatsraden Commissarissen belast met het voorloopig Bestuur der weder in bezit genomen Landstreken in Limburg de dato 23 dezer no. 14, C. 3de Afdeeling.

Brengt dien ten gevolge ter kennisse van de belanghebbenden in deze Provincie, dat te beginnen met den 13 Januarij 1840, de scheepvaart op de *Zuid-Willemsvaart* tot nadere bekendmaking, doch waarschijnlijk slechts voor een tijdvak van veertien dagen, zal worden gestremd, ten einde eenige herstellingen te doen aan de sluizen, in het gedeelte der opgemelde vaart, weder in bezit genomen.

's Hertogenbosch, den 27sten December 1839.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR *voornoemd.*

B.ON VAN DEN BOGAERDE.

— Z. M. heeft den Kerkenraad der Christelijke afgescheiden gemeenten te Amsterdam gemagtigd tot het uitoefenen van hare eeredienst in een door dien kerkenraad tot dat einde als kerkgebouw aan te koopen Huis.

— Bij Koninklijke besluiten van den 28 December is, aan den Heer Staatsraad *J. M. Baron van Thuyll van Serooskerken*, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend als Gouverneur der Provincie Holland (Noordelijk gedeelte) en tot die betrekking benoemd de Heer Mr. *D. J. van Ewijck*, thans Gouverneur van Drenthe.

— Ten gevolge van het bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal gevallen besluit, zijn de leden aangeschreven, om zich op maandag den 13den Januarij aanstaande, des middags ten twee uren, in de residentie te bevinden, ten einde alsdan de werkzaamheden te hervatten.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft zich vereenigd met het ontwerp van wet, houdende bepaling van den duur der verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypotheken en het kadaster en der scheepsbewijzen, en magtiging tot vaststelling van een tarief van hunne salarissen als mede met het ontwerp betreffende de gevallen waarin de lotelingen der nationale Militie al dan niet kunnen worden vrijgesteld wegens de dienst bij de voormalige korpsen mobile schutterij, en de in der tijd met 's Konings toestemming daargestelde doch thans desgelijks ontbonden vrijwillige korpsen. Gemelde Kamer heeft daarna hare werkzaamheden voorloopig geschorst.

HERZIENING DER GRONDWET.

Hoe weinig men ook van het ontwerp van herziene grondwet, door het gouvernement aan te bieden, mogt hebben verwacht, een zoo mager ontwerp, als men gisteren in de *Staats-Courant* las, zal niet ligt iemand zich hebben voorgesteld. Het gouvernement had zich zelf tot veel meer verbonden bij de mededeeling van den minister van buitenlandsche zaken van 20 Januarij 1831; de Staten Generaal hebben die belofte bij hun antwoord uitdrukkelijk aangenomen; en nu, na al hetgeen over de grondwet is gezegd en geschreven, na hetgeen laatstelijk tusschen de Staten-Generaal en de Regering voorviel, gelooft zij, dat de voorgedragen wijzigingen bevatten wat de staat van het land dringend eischt? Om te verkrijgen wat die vijf ontwerpen van wet zeggen, zou men de herziening der grondwet als de eerste voorwaarde ter verzekering van ons toekomstig bestaan zoo algemeen vragen?

Wie dit geloofde, dreef spot met het Nederlandsch verstand. Dit kan de meening van het gouvernement niet zijn. Het wil, blijkens de geleidende boodschap, het initatief eener *wezenlijke* herziening niet zelf nemen, maar laten nemen. Wij beklagen, dat de regering hare schoonste taak uit de handen geeft, die nu door de Staten-Generaal zal moeten worden vervuld. De eerste stem, het licht, de aardsche voorzienigheid der hoogste belangen van Nederland te zijn, wat past, dachten wij, der Koninklijke regering, zoo dat niet past bovenal? (*Handelsblad.*)

1840.

Zoo zijn wij dan dat geheimzinnige jaar *Veertig* ingetreden, omtrent welk, gelijk men zegt, onderscheidene voorspellingen bestaan, die daarom ook vele gemoederen in eene gespannen verwachting van hetzelve hebben gehouden. Wat daarvan zij, zal de ondervinding moeten leeren. Intusschen kan het voor ons niet onverschillig zijn, na te gaan, welk uitzigt voor ons Vaderland in dit nieuw jaar wordt geopend. Twee gebeurtenissen, welke in het afgeloopene jaar plaats hadden, kunnen daartoe leiden.

De eerste was de eindelijke schikking van onze geschillen met Belgie en het ophouden van dien naamloozen toestand tusschen oorlog en vrede, ten gevolge waarvan, gelijk een onzer vertegenwoordigers heeft berekend, de natie, dat is, eene bevolking van ruim twee en een half millioen zielen, onder het bezwaar der ontzettende staatsschuld van vier honderd millioen met twintig millioen rentebetaling gebukt gaat. Deze beschouwing zeker is niet opbeurend; doch wat zoude er van geworden zijn, indien deze heillooze toestand langer was gerekt geworden? Wij mogen dus ons in het einde van denzelven verheugen.

De tweede zaak, welke zich nog in de laatste dagen van dat jaar vertoonde, is de houding, welke de vertegenwoordigers des volks tegenover de regering hebben aangenomen. Eindelijk hebben deze zich voor goed op den grondwettelijken weg geplaatst en de hun aanvertrouwde belangen der natie gehandhaafd, zonder zich om eene gevoeligheid te bekreunen, welke ook inderdaad bij eenen grondwettigen regeringsvorm onverklaarbaar voorkomt. Onderstellen wij voor een oogenblik een doordrijvend ministerie en toegevende afgevaardigden, zoodat er, echter tegen den wil van de meerderheid, ontwerpen worden uitgevoerd, die de natie met ondragelijke lasten bezwaren en, door een noodzakelijk gevolg, algemeen misnoegen verwekken: hoe kan zulk ministerie bij het levende geslacht, hoe bij de nakomelingschap zijn gedrag regtvaardigen? Maar heeft een ministerie volgens het gevoelen der vertegenwoordigers gehandeld, dan is het, hoedanig ook de gevolgen mogten wezen, daardoor altoos gedekt. Het zou aan de natie, die daarover morde, kunnen antwoorden: „de mannen, welke gij u zelve gekozen hebt, willen het zoo; gevalt u dit niet, kies andere." Hoe kan dan een ministerie, dat grondwettig wil handelen, zich daarover gevoelig toonen, dat het bij de volksvertegenwoordigers eenen tegenstand ontmoet, die deszelfs plannen verijdelt? Daar ligt zelfs niets in, welke de eigenliefde behoeft te stooten, omdat het voor een ministerie geenszins vernederend kan geacht worden, dat vijftig menschen, na rijpe overweging, anders of zelfs beter zien, dan zes of zeven. Hebben onze afgevaardigden met zoo veel bedaard-

heid als klem gesproken, dan zijn dit juist bewijzen, dat zij, gelijk zij verklaarden, uit besef van pligt zijn te werk gegaan. Hoe blinkt zu'k gedrag uit, wanneer men het bij die onstuimigheid vergelijkt, welke de beraadslagingen der vertegenwoordigers in naburige staten zoo vaak kenmerkt! Onze kamer van afgevaardigden, bewust van hare edele bedoeling, overtuigd van de doelmatigheid harer middelen en sterk door het vertrouwen der natie, achtte het beneden zich, zoo wel in ongepaste hevigheid uit te varen, als zich door bedreiging te laten afschrikken: zij heeft met eene waardigheid gehandeld, welke Europa zal bewonderen. Hoe veel goeds voor de toekomst mogen wij van dusdanige vertegenwoordigers niet wachten, vooral bij de herziening der grondwet, welke zij als eene zoo dringende behoefte beschouwen? Zal niet de vrijheid van Godsdienst, in den geheelen zin van het woord, daarbij gewaarborgd; zal niet de vrijheid van onderwijs, welke van gene onafscheidelijk is, uitdrukkelijk verzekerd; zal niet de verantwoordelijkheid van ministers, zonder welke eene grondwettige regering slechts hersenschimmig is, duidelijk bepaald worden? Zal men niet in alle takken van beheer die vereenvoudiging en daardoor die bezuiniging zien invoeren, welke onze geldelijke toestand zoo zeer vordert? Zullen zoo niet eenmaal de lasten verminderd, de middelen van bestaan vergemakkelijkt, de tevredenheid van alle klassen vergroot, de goede stemming tusschen regering en ingezetenen meer en meer bevestigd worden?

Met dit streelende vooruitzigt treden wij dit nieuwe jaar in: de Hemel geve, dat het worde verwezenlijkt!

HET HUWELIJK DES KONINGS.

In het *Provinciaal Dagblad* van den 31sten December jl. is op verzoek, zonder opgave van welke zijde, een artikel uit den *Avondbode* van den 28ste geplaatst, hetwelk de algemeene aandacht heeft opgewekt, waarin na eene aanhaling dat de tweede kamer der Staten Generaal tot een tooneel verstrekt heeft van gebeurtenissen, die buiten 's lands alle aandacht vestigen, en binnen 's lands diepe smart en levendige bezorgdheid verspreiden, eene uitweiding gedaan wordt, welke op geheel iets anders van toepassing is, dan op de verwikkeling tusschen de Regering en de Staten-Generaal over de financiele en andere staatsaangelegenheden, en zoo als daarbij wordt gezegd, nog meer bedroevende zijn.

Daarin wordt van laster gesproken welke men in alle steden en dorpen, in bijzondere gezelschappen en de binnenkamers tracht te doen werken, ten einde daardoor de achting en liefde voor onzen hoogbejaarden, Godvruchtigen en braven Koning en vooral de leden van Hoogstdeszelfs Koninklijk stamhuis te verminderen en te vernietigen.

Ofschoon de schrijver van dat artikel er niet stellig voor wil uitkomen, is deszelfs bedoeling evenwel geen raadsel, en schijnt geheel van toepassing te zijn op de geruchten wegens het Huwelijk, hetwelk men zegt, dat de Koning voornemens zoude zijn aan te gaan.

Reeds sedert eenigen tijd hebben deswegens de geruchten geloopen, en waarvan de waarheid geloofd wordt, omdat dezelve noch officieel, noch officieus worden tegengesproken; dan gesteld dat deselve waar zijn, welke misdaad is daarin dan gelegen? Zijn niet veel bejaarde mannen, zijn zelfs niet veel Vorsten op hunne oude dagen Z. M. Majesteit daarin voorgegaan?

Het is bekend dat onze Koning eenen werkzamen geest heeft, en al zijn geluk na een vermoeiden arbeid in een huisselijk genoegen heeft gevonden. — Na het overlijden van zijne brave echtgenoote, wijle H. M. de Koningin, en het trouwen van zijne kinderen, vooral van de achtingswaardige Prinses *Marriane*, is hem niemand van zijne naaste betrekkingen overgebleven.

Van den vroegen morgen werkzaam, en uit zijne werkkamer komende, vindt hij zich alleen, en het is dus geen wonder, dat hij bedacht is geworden op het kiezen van eene echtvriendin, die zijn geluk kan bevorderen.

Maar dit kiezen eener vrouw, dit is het waar de schoen eigenlijk wringt.

Men zoude wel zeker geene kreten van afkeuring tegen zijn huwelijk hooren, wanneer zekere menschen Hem eene vrouw konden opdringen; indien het eene Dame was, die in Duitschland was geboren of zelfs in Nederland, mits dat deze niet tot het Catholijk kerkgenootschap behoorde, zoo als men beweert het geval te zijn, met de Gravin op wie zijne Majesteit zijne achting gevestigd heeft.

Het is wonder dat bij gelegenheid der moeijelijkheden in Pruisen over de gemengde huwelijken, deze bij de Protestanten als eene dweeperij der Roomsch Catholijken werden uitgekreten, en, nu een zoodanig huwelijk van het Hoofd van ons Rijk wordt verondersteld, worden van die zijde niet alleen Hemel en Aarde daartegen bewogen, maar men beijvert zich de boosaardigste en beleedigendste geruchten te verspreiden.

De Roomsch Catholijken verheugen zich niet over dat voorgenomen huwelijk, omdat zij in principe tegen alle gemengde huwelijken zijn, en vooral van Grooten wier voorbeeld van invloed op minderen zijn kan, en dat zij in het onderhavige geval ook geen voordeel voor hun kerkgenootschap, noch voor hunne godsdienst daar uit verwachten, maar zij zullen zich wel onthouden van het minste denkbeeld te geven, dat de Koning daardoor in hunne achting, liefde en trouw zal dalen; zij hebben het nimmer zeer druk gehad met de uitbazuiningen van den God van Nederland, noch met den ophem in de deugden van Vader *Willem* tot de wolken te doen stijgen; zij bepaalden zich bij hunne pligten als onderdanen te vervullen en zijn voorzeker daarin niet ten achter gebleven: alle belastingen zijn steeds door hen met bereidwilligheid opgebragt, zij zijn dankbaar voor de weldaden die zij van het gouvernement hebben ontvangen, en gedurende de laatste tien jaren, hebben zij bewijzen gegeven, dat zij bloed en vermogen voor Vorst en Vaderland weten te offeren en vooral in Noord-Braband hebben zij den zwaarsten derl tijdsomstandigheden met lijdzaamheid gedragen.

Maar hoe is het gedrag der Protestanten daarentegen? hunne overdreven verzekeringen van liefde en hoogachting zijn alleen op de geruchten dat de Koning met eene Catholijke Gravin een huwelijk zal aangaan, waarin hij vermeent zijn personeel geluk te zullen vinden, in rook verdwenen.

Het zijn geen buitenlandsche Emissarissen, zoo als men het tracht te doen voorkomen, die de hoofdleiders zijn, van den vuilen laster, die sedert eenigen tijd wordt verspreid, noch het ongenoegen der ingezetenen willen vermeerderen; de bronnen waaruit dezelve opwellen worden in het Rijk zelf gevonden.

Wat kan het eigenlijk de bevolking deeren met wie de Koning een huwelijk wil aangaan. Heeft hij niet dezelfde regten als de minste zijner onderdanen, die deswege volkomene vrijheid hebben.

Hoe meer de geruchten deswegens veld winnen, ofschoon er geen schijn van waarheid is dat het huwelijk reeds kerkelijk met dispensatie van het hoofd der Kerk zoude voltrokken zijn, en de gravin zich nog te Napels bevindt, begint de verdraagzaamheid der protestanten zich te ontmaskeren, waarvan zij anders zoo hoog ophebben. — Indien het waar is, dat zij eene opregte liefde en hoogachting altijd voor den Koning gehad hebben, hoe is het dan mogelijk dat deze zoo spoedig in haat en verachting hebben kunnen veranderen, zelfs dat men zich kan overgeven tot het uitventen van de hatelijkste schotschriften en den zwartsten laster, die bij elk weldenkend mensch een afkeer veroorzaken en zich niet alleen bepalen tot den persoon des Konings, maar ook tot de leden van het vorstelijk huis en de Gravin, die het voorwerp van hunnen haat is en daarenboven al het mogelijke aanwenden, om dezelve in de liefde en achting der ingezeten te doen dalen. Gelukkig evenwel dat niet alle protestanten even eens denken en dat die hatelijke uitstrooisels voor al bij ruim een derde gedeelte der bevolking geen ingang vinden, bij welke volgens hunne kerkleer nijd en laster eene grove misdaad en zonde is, en die hoe het ook loopen mag, bewijzen van trouw en hoogachting zullen blijven geven.

's Hertogenbosch den 2den Januarij 1840.

Aan de Redactie van den Noord-Brabander!

Ingevolge de toezegging, vervat in den brief geteekend N.N. voorkomende in den *Noord-Brabander* van Dingsdag den 17den dezer had men reeds verwacht, dat de schrijver op het nieuw aangelegde park aan de Zuid-Willemsvaart hier ter stede zou teruggekomen zijn, te meer daar men dien fraaijen aanleg als afgewerkt kan beschouwen, tenzij men mogt goedvinden denzelven naderhand op nieuw aantevangen;

Vermits men om reden hieraan twijfelt, zult gij mij dan ook op mijne beurt wel vergunnen, mijn gevoelen te zeggen, en zal mij derhalve alleen tot het thans bestaande bepalen.

Mogelijk wordt dit plantaadje nog nader met iets belangrijks verrijkt, even zoo als men onlangs deze met zeer solide palen van de *Rustieke orde* heeft omringt. Ten einde dezelve nu zoo origineel mogelijk te laten, heeft men het gebruik van bijl en schaaf wijsselijk weten te vermijden; intusschen schijnen al de onderdeelen aan het geheel in smaak en schoonheid te evenaren. De boomen zijn zwierig en sierlijk geplant; men heeft geene Symetrie noch lijnen geobserveerd, om niet in het stijve te vervallen; ook heeft men dezelve zoo kunstmatig tegen de dwars nieuwstraat met 3 en 2 boomen doen uitloopen, om eene zachte smelting met de oude grijze Nederlandsche boomen dier laan (waarop te regt zoo veel prijs gesteld wordt) daar te stellen.

De irregulariteiten thans aan de orde van den dag zijnde, zijn dan ook zeer behendig in deze ingelascht en nageboots.

Wij kunnen ons alzoo verheugen een kunststuk te meer in onze stad te bezitten, en al is het dat niet zoo spoedig tot het opbouwen der haven kan worden overgegaan, hetwelk ook maar als een voorbijgaand belang te beschouwen is, even zoo als het weder opbouwen van Sint Jans Kerk toren, waarmede men het nu reeds meer dan negen jaren gedaan heeft, en nog wel langer doen kan, ondervinden wij toch dat de gelden tot betere en meer aangenamere einden worden besteed, waaronder ook het oprigten der muzijk bij de dienstdoende schutterij, de zangschool en dergelijke aangename en hoogst nuttige inrigtingen niet behooren verzwegen te worden.

Mogt er aan dit park nog meerder sieraad bijgezet worden, hetzij door het ophogen van het binnen terrein, (hoewel het morsige en smerige wederom zijn nut heeft en niet als een gebrek te beschouwen is, dewijl hierdoor de wandelaar minder gevaar loopt van zijne likdoornen, en exteroogen beleedigd te gevoelen), hetzij door het oprigten van standbeelden aan onze Bossche geleerden toegewijd, dan zal ik mij verpligt achten daarvan nadere melding te moeten maken en derzelver verdiensten op te geven, opdat hij, die alles maar oppervlakkig ziet, de bijzonderheden en de meerdere waarde van dergelijke inrigtingen leere kennen.

In afwachting dat hieromtrent nader door N.N. ingevolge zijne beloften, zal worden terug gekomen, heb ik de eer te zijn.

Uw bestendige lezer.

X. X.

STATISTIEK.

De bevolking van het eiland Terra-Nova, volgens eene telling in 1837 gedaan, beloopt 75,094 zielen. Van dit getal zijn 37,376, dat is te zeggen de meerderheid der geheele bevolking, Catholijken; 26,748 behooren tot de anglikaansche kerk en 10,636 tot onderscheidene kerkgenootschappen. De bevolking is over eene linie van kusten verspreid, welke zich voor Saint-Jean ten zuiden, tot aan de kaap Raij op eenen afstand van 600 mijlen in regte lijn uitstrekt. Op die eilanden zijn ongeveer 40 indiaansche Micmac-familien, allen Catholijken, welke zachtaardig zijn en van de jagt leven. Men telt ongeveer 12,000 morgen bebouwde landen.

ADVERTENTIEN.

Geschiedenis van Napoleon.

De *Derde Aflevering* ziet thans het licht, en is verzonden. De inteekening blijft alsnog open, tot dat de *Vierde Aflevering* in druk zal zijn verschenen.

Bij de begunstiging, welke aan deze onderneming reeds dadelijk, door een ruim getal inteekenaren, is te beurt gevallen, acht de Uitgever in het oogenblik dat overal het oorspronkelijke Fransche werk in 100 afleveringen wordt aangekondigd, het niet ongepast zijne Landgenooten aandachtig te maken op het verschil, hetwelk er, in vorm, en inhoud, tusschen dit werk en het zijne bestaat. Ten aanzien van het eerste zal hij slechts behoeven te doen opmerken, dat de Fransche afleveringen hoe schijnbaar groot in getal, elk slechts één vel druks bevatten, terwijl de Nederduitsche, welke op de Hoogduitsche uitgave zijn gescheoid, meer tekst en platen bestaan, en hetzelfde werk in 34 afleveringen verschaffen. Wat het tweede aangaat, is het onderscheid van nog grooter gewigt hier te lande. Trouwens, zoude de Uitgever het nimmer van zich hebben kunnen verkrijgen, om de Fransche uitgave letterlijk op onzen bodem over te brengen, en daardoor bij te dragen tot de verspreiding van eene lettervrucht, waarin, zoo als wel te verwachten was, alles eene partijdige opgewondene schildering der daden van Napoleon ademt. Door deze overtuiging geleid, oordeelde hij, bij de voorgenomene uitgave van gedacht werk, reeds in de eerste aankondiging hiervan aan zijne landgenooten, eenen waarborg te moeten geven, dat hetzelve, zoowel in tekst als in platen, slechts eene vrije navolging en wel op den voet van de Hoogduitsche vertaling zal zijn, en daarbij steeds in acht genomen zal worden, dat bij de erkenning der uitstekende talenten van den vermaarden man, vele zijner bedrijven, uit een zedelijk oogpunt, moeten gewraakt worden; dat, met één woord, het werk in eenen geest zal ingerigt worden, om ook den Nederlander te kunnen erlangen.

Aan deze voorwaarde vleit de uitgever zich bij de eerste afleveringen voldaan te hebben, en hoopt hij niet minder in het vervolg te beantwoorden; terwijl hij zich wederkeerig voor de toenemende belangstelling in zijne uitgave durft aanbevelen.

NB. De eerste en tweede Aflevering zijn op franco aanvrage bij den Drukker en Uitgever ter inzage verkrijgbaar.

*** Men wenscht met iemand overeenkomst te treffen, die zich met den handel in HOLLANDSCHE TURF, het zij voor Eigene Rekening of in Commissie wil belasten, en hiertoe genoegzaam Soliditeit door eigene middelen of voldoende borgtogt kan aantoonen. Belanghebbenden gelieven zich met besloten en franco brieven onder Lt. M. N. te adresseren aan het Postkantoor te *Breda*.

*** Bij den Drukker en Uitgever dezes is van de Pers gekomen:

VOLKS-
ALMANAK
VOOR
ROOMSCH-CATHOLIJKEN,
VOOR
1840.

TIENDE JAAR.

Prys 35 Centen.

Dezelve zijn behalve bij alle Boekhandelaren te *'s Bosch*, mede verkrijgbaar te *Breda* bij van Gulick en Hermans, Wed. Steyn, van Wees en Neys; *Bergen op Zoom*, Kiel; *Gorinchem*, Stokhuyzen; *Dortrecht*, Zender; *Rotterdam*, van Belle, Braam en Mejufv. Molders; *'s Hage*, van Langenhuyzen en ten Hage; *Delft*, van Dyk; *Delfshaven*, Houtman; *Leyden*, Thyssens en Zn., van Leeuwen en de Wed. Langenveld; *Haarlem*, Niesten; *Amsterdam*, Langenhuyzen, Gosling, Schonekat, Mejufv. Filmar; *Utrecht*, van Rossum, Schikhof, Banning, Melder, van Meurs; *'t Gooi*, v. d. Hogen; *Hoorn*, Jufv. Borreman; *Alkmaar*, Nieuwenhof; *Leeuwaarden*, Schierbeek; *Zwol*, Waanders; *Groningen*, Smits; *Deventer*, Robijns; *Doesburg*, Sommer; *Sneek*, Holkamp; *Almelo*, Sommer; *Arnhem*, Vermeulen, Daams, Meyer; *Nymegen*, Hermans, Bach, v. d. Heyden, ten Hoed en Wollenberg; *Grave*, van Dieren; *Cuyk*, Rysouw, *Boxmeer*, Rutten, en le Blane, *Helmond*, van Kelkhoven en Dirks; *Uden*, Verhoeven; *Veghel*, Ternusden; *Schijndel*, v. d. Kant; *Asten*, Knape; *Boxtel*, van Lieshout, *Eindhoven*, Jansson, *Thiel*, Warmoeskerken; *Zaltbommel*, Noman; *Ravenstein*, v. d. Henvel. *Waalwijk*, van den Hout; *Tilburg*, Wed. van Gemerd; *Oirschot*, Teurlings, *Heusden*, Veerman; *Roermond*, Roomen, *Maastricht*, Geb. Ploem.

N.B. Heeren Boekhandelaren in de nabijheid van Amsterdam welke van bovengenoemde Almanak mogten te kort komen, kunnen denzelve bij SCHONEKAT boekhandelaar op den Dam aldaar bekomen; en in de nabijheid van Rotterdam bij van Belle.

Mede zijn bij den Uitgever deze verkrijgbaar Schrijfboeken Gelinieerd en Ongelinieerd, in alle soorten tot de minste Prijzen.

THEATRE DE LA GAIETÉ.

SCHITTERENDE VOORSTELLING
op Zondag den 5den Januarij 1840.
GROTTESQUE EN GIJMNASTIEQUE LUCHTSPRONGEN,
gevolgd door
MIMISCHE, ATHLETISCHE, AKADEMISCHE

STANDEN,

daarna
ACROBATISCHE EXERCITIEN,
op Een en Drie Koorden.
Tot Slot:

ARLEQUIN APOTHEKAR,

OF

de Toegang naar het MUZEUM,

Geheel Nieuw Ballet Pantomime in twee Acten, Versierd met Nieuwe Decoratien, Changementen, Bengaalsche Verligtingen enz.

NB. Verwacht op Maandag den 6den Januarij 1840, des Avonds ten 7 uren
EENE BUITENGEWONE VOORSTELLING.

MARKT-BERIGT.

De prijzen der Granen alhier, van Donderdag den 2den Januarij zijn geweest:

Rogge (per Ned. Mud)	*f* 6 – 58 – à 6 – 68
Boekweit	– 5 – 75 – à 5 – 60
Haver	– 2 – 60 – à 0 – 00
Garst	– 0 – 00 – à 0 – 00
Het Nederlandsch pond Boter	– 0 – 00 – à 0 – 00

De 3 ——— ——— Roggenbrood $30\frac{1}{2}$ Cents.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag den 1sten Januarij $4\frac{1}{2}$ *Ure.*

Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pCt. 52, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$. Ditto 5 pCt. $97\frac{7}{8}$, 98, $\frac{1}{8}$. Kansbilj. *f*$23\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 24. Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$. Dito. $3\frac{1}{2}$ p. Handelm. $167\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$. O. Indie 5 pCt. $96\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$. Ardoins 85 p. st. $22\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$. Oude Russen $105\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$. Columb. $16\frac{1}{8}$.

Latere Berigten.

PARIJS, den 1sten Januarij.

Mgr. de Aartsbisschop van Parijs is gisteren morgen ten half tien ure in het klooster van het H. Hart overleden.

Mgr. *de Quelen*, geboren te Parijs den 18den October 1778, was uit eene familie *van Bretagne*, verwant aan het huis van den Hertog van *Aiguillon* geboren. Opgevoed in het Seminarie van den H. *Sulpitius*, werd hij [illegible] priester gewijd.

Na achtervolgelijk Groot-Vikaris van Mgr den Bisschop van St. Brieuc, Vikaris van het groote aalmoezenierschap, Bisschop van *Salmonate in part* en Coadjutor van Z. Em. den Kardinaal *Talleyrand de Perigord* geweest te zijn, werd Mgr *de Quelen* na den dood van dezen laatste op den 20sten October 1821 tot het aartsbisdom van Parijs, tot pair van Frankrijk en eindelijk tot lid der Fransche academie ter vervanging van den Kardinaal de Beausset benoemd.

— Berigten uit Madrid van den 24sten houden het volgende in. De kabinetskoerier die depêches uit het hoofdkwartier overbragt, was vergezeld van een officier van het regiment van bourbon; deze heeft zich dadelijk naar de Koningin begeven. Het Gouvernement en deszelfs tolken hebben sedert het ontvangen dier depêches een volkomen stilzwijgen over den inhoud dier stukken bewaard. De kwaadwilligheid op dit oogenblik van Crisis en de vreemdste geruchten die verspreid worden, beweren, dat indien het ministerie besloot het kommandement den Hertog der Overwinning te ontnemen, hetzelve aan den Generaal *O' Donnell* zou gegeven worden.

In eene dergelijke gesteldheid en zoo de gematigde partij in de verkiezingen zegeviert, mag men hopen dat het goud van den vreemdeling de omwenteling niet zal trachten te begunstigen. Reeds hebben anti nationale bedreigingen door eenige hoofden plaats gehad.

Het gerucht loopt dat het ministerie niet meer dan 18 uren noodig gehad heeft om, de rekeningen van den Heer *Ardoin* te onderzoeken, goed te keuren en te liquideren. Onder de bescheiden kwam een eenvoudige recu van 30 millioen realen voor, afgegeven door *Mendizabal* en eenige briefjes onderteekend ten behoeve van *Mina*, tijdens hij in 1831 aan de grenzen was.

BRUSSEL, den 2den Januarij.

Gisteren bij gelegenheid van het nieuwe jaar heeft Z. M. de Koning, bij zich hebbende de ministers en de officieren van zijn huis, achtervolgelijk ontvangen, het korps diplomatiek, de deputatien uit den senaat en van de kamer der vertegenwoordigers, het hof van Cassatie, de Rekenkamer, het hoog militair geregtshof, het hof van Appel, den raad der mijnen, de hoofd ambtenaren der ministerien, den gouverneur en de directeurs der algemeene maatschappij ter aanmoediging van de nationale nijverheid, den Gouverneur en de deputatie der provincie, de burgerlijke regtbank, de Catholijke geestelijkheid, het Consistorie der evangelische kerk, de rabbijn en de leden van het Israëlitisch Consistorie, de regtbanken de kamer van koophandel, en de andere ligchamen van openbaar bestuur, de staf en de officieren van de burger garde en het leger, benevens een aantal vreemdelingen van aanzien.

Te *'s Hertogenbosch* bij D. A. A. DE ROOIJ. Boek- en Courantdrukker.